

Plan van aanpak ‘Beter bestuur voor burger en bedrijf’

1. Inleiding

Het kabinet stelt zich ten doel om ruimte te scheppen voor de samenleving voor ontplooiing, keuzevrijheid en verantwoordelijkheid met tegelijkertijd een beter presterende en geloofwaardige overheid. Dat wil het kabinet onder meer bereiken door de regelzucht en bureaucratie terug te dringen, de kwaliteit van de publieke dienstverlening en het overheidsfunctioneren te vergroten en de keuzevrijheid van burgers en bedrijven te vergroten. Het kabinet start daarom een samenhangende operatie ‘Beter Bestuur voor Burger en Bedrijf’. Deze brief bevat het plan van aanpak van deze operatie.

Achtereenvolgens komen aan de orde:

- achtergrond en doel
- samenhang, speerpunten, reikwijdte, coördinatie en facilitering van de operatie
- een overzicht van de te starten projecten.

2. Achtergrond en doel

Burgers en bedrijven hebben onvoldoende ruimte om zich te kunnen ontplooiën, te kunnen kiezen en te ondernemen. De overheid legt te veel beperkingen op. Tegelijkertijd zijn zij van mening dat de overheid te weinig daadkracht aan de dag legt. Dit komt tot uitdrukking in een overmaat aan regelgeving en bureaucratische bemoeienis, een inefficiënte overheid, achterblijvende publieke dienstverlening en gebrek aan keuzemogelijkheden voor de burger als consument. De kwaliteit van publieke diensten heeft geen gelijke tred met de welvaartsontwikkelingen en het gebrek aan maatwerk en keuzemogelijkheden wordt breed gevoeld. Ook produkt- en dienstenmarkten spelen niet in alle gevallen voldoende in op de toenemende variëteit in wensen en behoeften van de consument, zijn soms te weinig transparant of kennen hoge overstapkosten. Ondernemers ondervinden hinder van te hoge administratieve lasten en starre traditionele indelingen. Deze problemen worden breed gevoeld.

Tegelijkertijd wil het kabinet bouwen aan een samenleving, waarin burgers juist ruimte wordt geboden om zich te kunnen ontplooiën en waarin bedrijven de kans krijgen om te ondernemen, niet gehinderd door onnodig knellende regels. Zo'n samenleving wordt ook gekenmerkt door een overheid die efficiënt presteert en waarin burgers en bedrijven vertrouwen kunnen hebben. Het kabinet is zich ervan bewust dat het behouden en versterken van een samenleving waarin ieder in vrijheid en verantwoordelijkheid op basis van wederzijds respect kan leven, niet vanzelf gebeurt, maar aanhoudende zorg vereist, zowel van de overheid, als van burgers en maatschappelijke instellingen.

Maatschappelijke ontwikkelingen zoals internationalisering, informatisering en individualisering bieden enerzijds interessante mogelijkheden, maar hebben anderzijds

ook belangrijke gevolgen voor de maatschappelijke verhoudingen. Door het wegvallen van beperkingen worden verschillen tussen mensen namelijk groter en kalft het draagvlak in de samenleving voor gemeenschappelijke doelen af. Het recht, het bestuur, de overheid en belangrijke collectieve voorzieningen ondervinden daarvan de gevolgen.

Dit alles brengt met zich mee, dat moet worden gezocht naar nieuwe evenwichten. Er moeten keuzes worden gemaakt omtrent de inrichting en ordening van het maatschappelijk verkeer. Er moet worden gezocht naar nieuwe verhoudingen tussen individu en gemeenschap, tussen vrijheid en verantwoordelijkheid, tussen overheid en maatschappelijke instituties.

3. Een samenhangende operatie

3.1. Inleiding

Het kabinet start een samenhangende operatie die is gericht op het verbeteren van het overheidsfunctioneren ten opzichte van burgers en bedrijven en het vinden van een nieuwe balans tussen overheid en samenleving.

3.2. Een samenhangende operatie

De overheid vervult in de relatie met de samenleving verschillende rollen: de overheid is wetgever, marktmeester en dienstverlener:

- Als wetgever is zij verantwoordelijk voor de rechtsorde. Zij moet de wetgeving zo inrichten, dat ingespeeld kan worden op en een kader kan worden geboden voor maatschappelijke veranderingen.
- De overheid heeft een verantwoordelijkheid voor het functioneren van markten. Zij moet de instituties scheppen voor een ordelijk maatschappelijk en economisch verkeer. Zonder recht bestaat er geen markt.
- De overheid is ook bestuurder en verlener van publieke diensten. Verwacht mag worden dat zij haar taak daadkrachtig vervult, duidelijke doelen formuleert en zichtbare resultaten boekt. Doeltreffendheid en efficiency van haar handelen moeten toenemen.

Bij veel vraagstukken is een combinatie van deze drie rollen van de overheid aan de orde. De relatie tussen overheid en samenleving komt primair tot uitdrukking in de wet- en regelgeving. De rechtsorde heeft de functie voorwaarden te scheppen voor een stabiel maatschappelijk verkeer en heeft een bepalende functie als kader waarbinnen andere instituties, regels en ordeningen in de samenleving moeten functioneren. Het maatschappelijke verkeer heeft vaak betrekking op economische relaties tussen de overheid en de samenleving. Het gaat dan dus ook om de ordening en het functioneren van (private of semi-publieke) markten. Zo is bij de wetgeving waaraan een startend bedrijf moet voldoen, de overheid in haar wetgevende én in haar economische rol aan de orde. Maar in het maatschappelijke verkeer is ook vaak de overheid als bestuurder,

organisator van de uitvoering en dienstverlener aan de orde. Een voorbeeld hiervan is het verlenen van vergunningen.

Het kabinet is van mening dat juist de combinatie van invalshoeken een vruchtbare benadering kan zijn om concrete vraagstukken te lijf te gaan. Het is immers veel te vaak het geval dat goed beleid wordt ontwikkeld, terwijl de zorg voor de uitvoering onder de maat blijft. Of dat vanuit economische overwegingen een proces in gang wordt gezet zonder dat bepaalde publieke belangen goed worden behartigd. Of dat wetten en regels worden ontworpen die keuzes belemmeren en per saldo alleen maar lasten opleggen. De nadruk op combinatie van invalshoeken wil natuurlijk niet zeggen dat elke invalshoek in elk project in gelijke mate aan de orde is. Het is geen mechanische kwestie.

Een samenhangende aanpak levert tevens een bijdrage aan een ontkokerde aanpak van problemen. Het is van belang dat er geen tegenstrijdige oplossingen worden bedacht. De gezamenlijke aanpak garandeert zo groot mogelijke efficiency, door het doorbreken van organisatorische grenzen en leidt tot minder bureaucratie bij het oplossen van problemen. Een multidisciplinaire aanpak vergroot de kans op het vinden van nieuwe oplossingen en verhoogt de herkenbaarheid van het kabinetsbeleid.

3.3. Drie speerpunten

De centrale doelstelling van de operatie is dat de ruimte voor burgers en bedrijven wordt vergroot. Uitgaande van de verschillende rollen van de overheid, kunnen binnen deze centrale doelstelling drie speerpunten worden onderscheiden:

- Terugdringen van bureaucratie en regelzucht;
- Verbeteren van de publieke dienstverlening en de kwaliteit van het overheidsfunctioneren;
- Vergroten van de keuzevrijheid van burgers en bedrijven.

Deze speerpunten hebben betrekking op de wetgeving, het functioneren van samenleving in het algemeen en de economie in het bijzonder, en het presteren van de overheid.

3.4. Reikwijdte van de operatie

Wat betreft de reikwijdte van de operatie moet primair worden aangesloten bij de problemen die burgers, maatschappelijke instellingen en bedrijven ervaren. Deze kunnen in beginsel op elk beleidsterrein liggen en op elke overheidslaag betrekking hebben, voorzover daarbij een publiek belang in het geding is. Een aantal vakdepartementen voert eigen operaties uit die tot vereenvoudiging en herijking van de eigen regelgeving moeten leiden. Zij vertrekken vanuit dezelfde opdrachten uit het strategisch akkoord als de onderhavige operatie. Overheidsorganen hebben echter ook gemeenschappelijke problemen, die het beste door een gemeenschappelijke benadering tot gemeenschappelijke oplossingen kunnen worden gebracht. Bovendien ontstaan veel problemen met regelgeving of uitvoering doordat vanuit verschillende invalshoeken, met het oog op de behartiging van verschillende belangen ten aanzien van dezelfde

onderwerpen, overheidsverantwoordelijkheid wordt uitgeoefend. In deze operatie worden dan ook vooral thema's aangesneden waar alle departementen mee te maken hebben, of een aantal van deze en onderwerpen behandeld die departement overstijgend zijn. Ondergetekenden streven dan ook naar een hechte samenwerking met alle vakdepartementen en zullen zorg dragen voor een zorgvuldige afstemming op vakdepartementale activiteiten.

Er worden op velerle terreinen initiatieven ontplooid om daar concrete invulling aan te geven. Verschillende departementen en andere overheden zetten initiatieven in gang die ook alles te maken hebben met het beperken van bureaucratie en regelzucht, vergroting van de kwaliteit van de dienstverlening en het versterken van de keuzemogelijkheden. Het is de bedoeling dat de onderhavige operatie dergelijke initiatieven aanvult door zich te richten op vraagstukken met een breed karakter en op vraagstukken die elders niet worden opgepakt. Dubbel werk moet in elk geval worden vermeden, want dat zou pas tot bureaucratie leiden.

Bij de operatie kan nuttig gebruik worden gemaakt van de kenniscentra die reeds zijn opgericht of in staat van oprichting zijn. Daarbij kan worden gedacht aan het Kenniscentrum Wetgeving, het Kenniscentrum Ordeningsvraagstukken, het programma ELO in aanbouw en InAxis. Deze kenniscentra richten zich op het ontwikkelen en verspreiden van een bepaald gedachtegoed. Dat gebeurt door middel van onderzoek, workshops, peer reviews, pilots, financiering van projecten et cetera. Dit draagt bij aan het beantwoorden van concrete vragen, maar ook aan het verbreden van het draagvlak van de operatie.

De operatie 'Beter Bestuur voor Burger en Bedrijf' richt zich op vraagstukken die op het raakvlak liggen van ordening, wetgeving en uitvoering om zodoende onder meer de kwaliteit van het overheidsfunctioneren en de publieke dienstverlening te verbeteren. Daarmee komt B4 naast de Interdepartementale Beleidsonderzoeken (IBO's), die gericht zijn op het verbeteren van de doelmatigheid en de beheersbaarheid van de overheidsuitgaven. Vanuit die optiek beschrijven de IBO's op neutrale wijze beleidsopties die de doelmatigheid en kwaliteit van het overheidsfunctioneren en de publieke dienstverlening vergroten. De IBO's en de operatie Beter bestuur voor Burger en Bedrijf benaderen het overheidsoptreden daarmee vanuit verschillende invalshoeken. Ter illustratie: een IBO richt zich bijvoorbeeld op prikkels in de bekostigingssystematiek, en een B4 project op de openingstijden en beschikbaarheid van publieke diensten. Het kabinet verwacht dat de twee operaties elkaar kunnen versterken.

3.5. Coördinatie en facilitering

De operatie vergt een goede inbedding en afstemming. De regie zal daarom worden gevoerd door een aparte ministeriële commissie. Het besluitvormingsproces zal worden voorbereid door een aparte ambtelijke commissie. In deze ambtelijke commissie zijn alle

departementen vertegenwoordigd. Per project wordt vooraf aangegeven wat de toegevoegde waarde is ten opzichte van bestaande initiatieven, en zal daarmee zorgvuldig worden afgestemd.

Gelet op de inhoudelijke samenhang, zullen de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Economische Zaken en Justitie de coördinatie en facilitering van deze operatie op zich nemen. Deze departementen verzorgen het secretariaat van de operatie.

3.6. Communicatie

Er wordt ten behoeve van de communicatie rondom B4 een aparte werkgroep ingesteld waarin BZK, EZ en Jus participeren. Rekening zal worden gehouden met de activiteiten voortkomend uit het kabinetsstandpunt op het rapport van de commissie Overheidscommunicatie (Wallage). De werkgroep is verantwoordelijk voor de algemene externe communicatie rondom de operatie, alsook voor de communicatie met en richting ander overheden.

Tevens wordt getracht zoveel mogelijk inzicht te krijgen in problemen die burgers, bedrijven en maatschappelijke instellingen met bestaande arrangementen ervaren. Daartoe zullen overlegondes worden georganiseerd, onderzoek worden gedaan en zal communicatie met het brede publiek worden geopend door middel van bijvoorbeeld internet. Om de communicatie met het publiek effectief en efficiënt vorm te geven, zullen de bestaande kanalen op het vlak van internet worden geïnventariseerd en zal worden bezien of en in hoeverre deze kunnen worden gestroomlijnd en geïntegreerd.

3.7 Geen zaak van de overheid alleen

Het kabinet wijst er op dat het publieke functioneren van de samenleving niet een zaak van de overheid alleen is. Burgers, bedrijven en maatschappelijke instellingen moeten daar ook zelf verantwoordelijkheid voor kunnen nemen. Alleen dan kan de overheid haar complementaire rol vervullen. De wet moet niet problemen voor mensen oplossen, maar ze in staat stellen zélf hun problemen op te lossen.

4. Overzicht te starten projecten

4.1. Inleiding

Het kabinet heeft, redenerend vanuit de centrale doelstelling en de drie speerpunten, een aantal projecten gedefinieerd, waarmee direct wordt gestart. Het kabinet heeft zich bij de keuze hiervoor laten leiden door het beschikbare materiaal en oriëntatie bij

maatschappelijke instellingen zoals werkgevers- en werknemersorganisaties en de departementen¹.

4.2. *Overzicht projecten*

Het kabinet start met de volgende projecten.

1. *Openingstijden en beschikbaarheid (semi-) publieke diensten*

Uit onderzoek blijkt dat burgers de openingstijden en beschikbaarheid van bepaalde (semi-) publieke voorzieningen als knelpunt ervaren. De openingstijden van gemeentelijke diensten, postkantoren, kinderopvang en de tijden van beschikbaarheid van artsen staan allemaal in de 'irritatie top 40'. Het doel van dit project is om voor een aantal sectoren voorstellen te doen voor verruiming van de openingstijden en de beschikbaarheid. De werkgroep gaat aan de slag met 3 à 4 sectoren en brengt per sector een rapportage uit. Vervolgens kunnen er opdrachten voor nieuwe doorlichtingen worden gegeven.

2. *Zorgplichten en zorgsystemen*

De toepassing van zorgplichten in de plaats van gedetailleerde regelgeving wordt gezien als een middel om ruimte te scheppen in de samenleving voor het zelf nemen van verantwoordelijkheid door burgers en bedrijven voor het publieke functioneren van de samenleving in de rechtsorde. Het project moet leiden tot een vermindering van regeldruk, onder gelijktijdige verhoging van de effectiviteit van de ordenende kracht van de wetgeving en daarmee tot de versterking van de behartiging van de publieke belangen in de desbetreffende wetgevingscomplexen. De werkgroep brengt een rapport uit waarin aanbevelingen worden gedaan over het gebruik van zorgbepalingen, waarbij specifiek aandacht wordt gegeven aan regelgeving op de terreinen van milieu, arbeidsomstandigheden, voedselveiligheid en vervoer.

3. *Naar een effectievere overheid, door een slagvaardige en moderne Rijksdienst*

Het project beoogt de rijksoverheid efficiënter te maken. Door sanering van overlap krijgen burgers en bedrijven voorts beter inzicht in de organisatie van de Rijksdienst, waarmee de kans verminderd wordt dat zij van het kastje naar de muur gestuurd worden. Concreet wordt daartoe begonnen met het monitoren van de volumetaakstelling op opbrengst en argumentatie. Voorts zal de minister van BZK met een plan van aanpak komen met voorstellen van onderzoek en actieter verbetering van de organisatie en werkwijze van departementen, waarbij overlap waar mogelijk en nodig zal worden gesaneerd.

¹ Er is bijvoorbeeld gebruik gemaakt van 'Keuzevrijheid burgers' en 'Keuzevrijheid bedrijven', EIM, augustus 2002.

4. Burgers kunnen beter kiezen

Uit onderzoek blijkt dat burgers onvoldoende inzicht hebben in de prijs en/of kwaliteit van zaken zoals verzekeringen, financiële producten en diensten van banken, notarissen, makelaars, telefonie, onderwijs en gezondheidszorg. Het doel van dit project is om voor een aantal sectoren voorstellen te doen voor verbetering van de transparantie. De werkgroep gaat aan de slag met 3 à 4 sectoren en brengt per sector een rapportage uit. Vervolgens kunnen er opdrachten voor de doorlichting van andere sectoren worden gegeven.

5. Doorlichting van regelingen van ZBO's

Zoals aangekondigd in de nota Wetgevingskwaliteitsbeleid², heeft het vorige kabinet onderzoek laten uitvoeren naar de kwaliteit van ministeriële regelingen en regelgeving door zelfstandige bestuursorganen. Ten aanzien van ZBO-regelgeving is gebleken dat voor een aantal regelingen de kenbaarheid (vindbaarheid) niet duidelijk is vast te stellen. Het project strekt ertoe om het bestand aan ZBO-regelingen in kaart te brengen en de wijze waarop deze zijn bekend gemaakt. Aan de hand van deze inventarisatie zullen waar nodig afspraken worden gemaakt om alsnog publicatie op een geëigende manier te laten plaatsvinden, en zullen voorstellen worden gedaan voor vereenvoudiging en sanering van ZBO-regelingen, bijvoorbeeld door het kappen van dor hout (uitgewerkte bepalingen en dergelijke).

6. Doorlichting van ministeriële regelingen

Ten aanzien van ministeriële regelingen is bij het hierboven genoemde onderzoek gebleken dat deze regelingen in een aantal gevallen niet aan wetstechnische eisen voldoen als bijvoorbeeld wettelijke grondslag. In dit project wordt een aantal nader te selecteren complexen van ministeriële regelingen doorgelicht op de deugdelijkheid van de grondslag en op andere kwaliteitsgebreken die juridische of maatschappelijke risico's met zich brengen. Van de gelegenheid zal gebruik worden gemaakt om de geselecteerde regelingen te bezien op het vóórkomen van 'dor hout' en de mogelijkheid van minder bezwarende alternatieven. Het project zal resulteren in voorstellen tot aanpassing van de regelgeving en, indien mogelijk, modellen die bij het opstellen van nieuwe ministeriële regelingen bruikbaar zijn.

7. Benchmarks publieke prestaties

Het kabinet wil daadkrachtig zijn en meer transparantie over publieke prestaties. In welke mate slaagt het kabinet erin de beleidsvoornemens te realiseren en in welke mate voldoet de publieke dienstverlening aan de verwachtingen die de samenleving daarvan heeft? Er zijn diverse mogelijkheden de prestaties van de overheid te toetsen. Een daarvan is het vergelijken van prestaties door het identificeren van de best practices en deze als norm te stellen voor overige organisaties. Het kabinet zal hiertoe nieuwe benchmarks initiëren en

² Kamerstukken II, vergaderjaar 2000- 2001, nr. 27475, blz. 28.

het gebruik van het instrument breed stimuleren. Gestart wordt in ieder geval met het in beeld brengen van de kwaliteit van de afhandeling van schriftelijke contacten tussen overheid en burgers.

8. Versneld starten van een onderneming

Het doel van deze werkgroep is om voorstellen te formuleren voor het verminderen of wegnemen van belemmeringen voor het starten van een onderneming. Daarbij gaat het om knelpunten zoals het verkrijgen van een BTW nummer, administratieve lasten die samenhangen met aanmelding bij diverse instanties, verplichtingen in het kader van de identificatieplicht en de verplichte notariële akte. De werkgroep rapporteert na 4 maanden.

9. Innovatie-kanskaarten: betere prestaties door ontkoking

Redenerend vanuit actuele maatschappelijke opgaven waarbij meerdere overheidsorganisaties betrokken zijn, wordt samen met deze organisaties gezocht naar knelpunten bij het verbeteren van publieke prestaties ten aanzien van die opgaven. Daarbij wordt gefocust op knelpunten die kunnen worden gedefinieerd in termen van samenwerking. Daarbij worden aspecten betrokken als informatie-uitwisseling, wet- en regelgeving en HRM. Vervolgens wordt gekeken welke oplossingen op deze verschillende aspecten kunnen worden ingezet teneinde tot een beter presteren te komen. Om te beginnen zullen onder de naam Innovatie-kanskaart in overleg met belanghebbende overheidsorganisaties trajecten gestart worden, o.a. op terreinen Ketenhandhaving Milieu door Provincies en Sociale Cohesie.

10. Dienstverlening zonder bureaucratie

Burgers hebben recht op een overheid waar ze eenvoudig zaken mee kunnen doen. Concreet wordt daarom gewerkt aan verbetering van toegang en inzicht in diensten en producten, het elektronisch downloaden en indien toepasbaar retourneren van formulieren, het hergebruik van reeds beschikbare gegevens en waar mogelijk pro-actieve dienstverlening. Uiteindelijk moet de burger via een eigen elektronisch loket zijn zaken met de overheid kunnen doen. De introductie van elektronische formulieren en het eenmalige verzamelen van gegevens zijn de aangewezen route om de interne organisatie en de informatiehuishouding van de overheid op orde te brengen en onnodige (handmatige) handelingen te elimineren. Daarmee is niet alleen de publieke dienstverlening gediend, maar ook de interne efficiency van de overheid.

11. Knelpunten gaswinning en windenergie

Door een opeenstapeling van vergunningprocedures, complexe wet- en regelgeving en gebrekkige coördinatie binnen de Rijksoverheid en met andere overheden, dreigen de investeringen in energieprojecten terug te lopen. Dit kan risico's opleveren voor de voorzieningszekerheid en het behalen van de doelstellingen op het gebied van duurzame energie. De werkgroep heeft als doel om voorstellen te formuleren voor het verminderen

van belemmeringen, die zich voordoen bij het realiseren van energieprojecten op het gebied van gaswinning en windenergie. Doelen zijn onder meer om de gemiddelde doorlooptijd aanzienlijk te bekorten, rechtsbeschermingsprocedures te bundelen en in te korten, één inspraakmoment per locatie en één integrale vergunning.

12. Andere toezichtsinstrumenten

Doel van dit project is om andere toezichtsinstrumenten dan het traditionele, onder de dreiging van repressief optreden uitgevoerd, overheidstoezicht te creëren. Dit zou kunnen geschieden door de mate waarin bedrijven of instellingen voldoen aan door de overheid of samenleving gestelde eisen zichtbaar te maken en daardoor andere maatschappelijke toezichts- en sturingsmechanismen te mobiliseren ('vreemde ogen dwingen'). Daarbij valt te denken aan kwaliteitsmetingen, benchmarking, verslaglegging van kengetallen en de openbaarmaking van deze resultaten. Het project moet tot aanbevelingen leiden over de gevallen waarin en de wijze waarop dergelijke toezichtsinstrumenten tot stand kunnen worden gebracht, waarbij met name ook gekeken zal worden naar maatschappelijke sectoren als zorg, onderwijs en milieu.

De selectie voor volgende rondes

In de vorige paragraaf is beschreven welke projecten binnen het verband van deze operatie nu van start gaan.

Selectie van projecten in volgende rondes zal tot stand komen door consultatie van alle departementen, relevante maatschappelijke organisaties zoals werkgevers- en werknemersorganisaties, VNG en IPO, de Consumentenbond en bijvoorbeeld ook handhavingsdiensten³. Via het communicatieprogramma wordt aandacht besteed aan de inzichten en problemen vanuit burgers en bedrijven.

5. Monitoring van projecten

Het kabinet streeft naar concrete resultaten. Dat betekent dat projecten die in het kader van de operatie 'Beter Bestuur voor Burger en Bedrijf' zijn gestart, ook in dat verband goed zullen worden gemonitord. Om stevig druk op de ketel te houden, zal (ten minste) twee maal per jaar verslag worden gedaan aan de Tweede Kamer over de voortgang van de uitvoering van de projecten. In deze rapportages worden de verschillende resultaten van doorlichtingsoperaties die op de individuele departementen plaatsvinden meegenomen.

³ Daarbij kunnen ook de volgende onderwerpen aan de orde zijn: toepassing van informatie- en coördinatieverplichtingen bij vergunningverlening en handhavingsacties, de doorlichting van veiligheidsregelgeving, de stapeling van regels rond arbeid, het vinden van nieuwe handhavingsmechanismen door ICT, vereenvoudiging en flexibilisering van het ondernemingsrecht en autonome gemeentelijke vergunningverlening.

Bij deze monitoring wordt ook een aantal reeds lopende MDW-trajecten meegenomen met het oog op de congruentie met de hoofddoelstellingen van de operatie. Het betreft enerzijds eerder opgestarte projecten en anderzijds implementatie van aanbevelingen uit afgeronde trajecten. Het gaat concreet om de volgende projecten 'Positie van de koper op de nieuwbouwmakrt', 'Verbeteren van de markt voor persoonlijke dienstverlening' en 'Innovatiebelemmerende en - stimulerende wet- en regelgeving'. Het eerste project is primair gericht op verruiming van de keuzevrijheid van de koper op de nieuwbouwmakrt, het tweede project is gericht op het wegnemen van belemmeringen in wet- en regelgeving en de uitvoering daarvan voor het ontwikkelen van de markt voor persoonlijke dienstverlening, het derde project is gericht op het wegnemen van regels die ondernemerschap en innoverend gedrag van de primaire producenten in de landbouw belemmeren. Voor wat betreft de implementatie gaat het om een beperkt aantal projecten dat in deze operatie wordt gemonitord⁴.

6. Afsluiting

Er is sprake van een kloof tussen wat de samenleving wil en hoe de overheid opereert. Duidelijk is dat de kwaliteit van het overheidsoptreden moet worden verbeterd, regelzucht moet worden teruggedrongen en de keuzevrijheid voor burgers, organisaties en bedrijven moet toenemen. Het kabinet hoopt en rekent op steun vanuit de Kamer voor dit programma.

⁴ Het betreft Kinderopvang, Benchmark gemeentelijke dienstverlening, Harmonisatie planprocedures, Medische beroepen, Verpleegkundigen en verzorgenden in ziekenhuizen, Onteigeningswet, Openbare inrichtingen, Overstapkosten en Servicegerichte overheid.